

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Mario Racić
Zvanje	Profesor povijesti i hrvatskog jezika i književnosti
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ Josipa Antuna Čolniča Đakovo
Adresa elektroničke pošte	mario.racic@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Tema: Grčki gradovi države: Sparta i Atena Nastavna jedinica: Atenska demokracija - obrada
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5.
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku. Domena: Politika Ishod teme: Učenik objašnjava razvoj atenske demokracije. Ishod aktivnosti: - učenik prepoznačuje razliku između demokracije i aristokracije - učenik prepoznačuje prednosti i nedostatke atenske demokracije - učenik objašnjava prednosti i nedostatke atenske demokracije
Tijek nastavnog sata	a) uvodni dio 10 minuta b) središnji dio 25 minuta c) završni dio 10 minuta
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	Uvod Učitelj razgovorom uvodi učenike u današnju temu. Učitelj postavlja nekoliko pitanja. <i>Imate li u razredu predsjednika razreda? Kako ste ga izabrali? Na koliki period je izabran predsjednik razreda? Zašto ste izabrali baš tu osobu? Kakve</i>

karakteristike treba imati netko da bi bio predsjednik? Što će biti ukoliko ne bude dobar predsjednik? Hoćete li ga ponovno izabrati ukoliko bude loš? Kako se zove takav oblik vlasti?

Učenici trebaju prepoznati da je to demokracija. Učitelj najavljuje da će današnja tema biti pojava i razvoj atenske demokracije koja je imala svoje prednosti, ali i nedostatke.

Ishod ove aktivnosti je da učenik prepoznae neke odlike demokracije kroz izbor razrednog rukovodstva.

Središnji dio

Učitelj učenicima dijeli nastavni listić s povijesnim izvorima na kojima će učenici malo bolje upoznati atensku demokraciju. Učenici trebaju samostalno analizirati tekstove i odgovarati na pitanja ispod teksta.

Zadatak 1

Na nastavnom listiću (u sadržaju) objašnjena su dva pojma, aristokracija i demokracija. Ukoliko su u mogućnosti, učenici mogu ove pojmove potražiti na Internetu, na stranicama Hrvatske enciklopedije (poveznice se nalaze u sadržaju). Učenici trebaju ispod definicija upisati koji je to oblik vlasti te navesti u kojem poznatom grčkom gradu-državi je bio razvijen. Učenici trebaju prepoznati da se prva definicija odnosi na aristokraciju u Sparti, a druga na demokraciju u Ateni. Učenik će potom odgovoriti na pitanje o tome koji oblik vlasti je bolji te navesti primjere iz definicije koji to potvrđuju. Nakon što riješe zadatak, učenici objašnjavaju svoje odgovore.

Ishod ove aktivnosti je da učenik prepoznae razliku između demokracije i aristokracije.

Zadatak 2

Učitelj najavljuje kako je atenska demokracija imala velike prednosti, ali i nedostatke, koje će učenici pronaći u sljedećim tekstovima. Učenik će analizirati dva različita teksta o atenskoj demokraciji. Učenik se treba kritički odnositi prema oba teksta i prepoznati prednosti i nedostatke atenske demokracije.

Učenik treba u prvom tekstu pronaći i podvući koje su sve prednosti atenske demokracije i zašto su Atenjani bili ponosni na nju.

Učenik treba u drugom tekstu pronaći i podvući koji su nedostatci atenske demokracije.

Ishod ove aktivnosti je da učenik prepoznae prednosti i nedostatke atenske demokracije.

Završni dio

Učenici će riješiti **Izlaznu karticu**. Na kartici se nalazi 8 tvrdnji. Učenik treba odrediti točnost ili netočnost tvrdnji. Ukoliko su tvrdnje netočne, učenik treba napisati što je netočno u toj tvrdnji. Ukoliko je potrebno dodatno pojašnjenje učenici mogu jedan drugima nadopuniti odgovor, a po potrebi i učitelj.

Ishod ove aktivnosti je da učenik objašnjava prednosti i nedostatke atenske demokracije.

Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	Središnji dio Nastavni listić Zadatak 1 <i>Vladavina malog povlaštenog društvenog sloja. Odlika te manjine temelji se na vrlini (krjeposti). Poslije se razumijevanje toga naziva osniva na povlastici po rodu (patriciji, feudalno plemstvo), imovinskom cenzusu, naobrazbi, profesiji, naslijeđenim socijalno-ekonomskim i kulturnim prednostima. Pojam je uveo Platon, a Aristotel ga određuje kao poredak u kojem vladaju najbolji i najugledniji.</i> (Izvor: http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=3830) oblik vlasti: _____ grčki polis: _____ <i>Vladavina u kojoj sudjeluju svi članovi zajednice (narod), izravnim odlučivanjem ili posredno putem izabranih predstavnika. To je politički poredak u kojem vlada većina, uz osiguranje prava manjine, te individualnih prava svakoga građanina i time je protivna onim oblicima vladavine u kojima narod nema vrhovnu vlast, nego njime upravlja neki pojedinac ili skupina (monarhija, tiranija, despocija, aristokracija, oligarhija).</i> (Izvor: http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=14516) oblik vlasti: _____ grčki polis: _____ Pitanja: <i>Koji oblik vlasti je naveden u prvoj definiciji, a koji u drugoj definiciji? Navedi u kojem poznatom grčkom gradu-državi je bio razvijen taj oblik vlasti. Koji oblik vlasti je bolji? Navedi primjere iz definicije koji to potvrđuju.</i> Zadatak 2 Tekst o atenskoj demokraciji. Na pogrebu prvih poginulih u Peloponeskom ratu (431. – 404. g. pr. n. e.) sa Spartom govorio je Periklo. Govorom je hvalio demokraciju i bodrio Atenjane da ustraju u borbi. <i>Naše političko uređenje je usmjereno ne na korist nekolicine nego na korist većine i zove se demokracija. U privatnim sporovima vlada prema zakonima, za sve ravnopravnost. Što se, pak, tiče javnog života, svatko, na temelju javnog mišljenja, stječe prednosti da vrši državne službe prema tome u čemu se odlikuje; pri tome na pazimo kakvu staležu tko pripada, nego kakva je njegova lična vrijednost. Ni neznatan ugled kome je uzrok siromaštvo ne prijeći čovjeka da državi, ako može, učini što korisno. Atenjani puštaju da i obični ljudi govore. Kad bi, naime, otmjeni građani (sami) govorili i odlučivali, bilo bi dobro ljudima njihova soja, a ljudima iz naroda ne bi bilo dobro. Naprotiv, ako ustane i govori običan čovjek koji to želi, on iznalazi ono što je dobro za nj i za ljude koji su u istom položaju (kao i on). Država možda zbog takve prakse nije najsavršenija, ali se demokracija najbolje može tako sačuvati; narod naime neće da robuje, nego hoće da bude slobodan i da vlada.</i> (Izvor: Povijesna čitanka, Marija Vrbelić, Mirko Žeželj, Školska knjiga – Zagreb 1971., str. 69-70)

	U tekstu podvuci koje je sve prednosti demokracije navodio Periklo. <i>Demokracija u Ateni mora se dakako promatrati relativno jer je sudjelovanje demosa u političkom životu određivala veličina prihoda (timokracija). Osim toga, žene, siromasi i robovi bili su isključeni iz ove demokracije. Također, u skupštinama se rijetko viđalo seljaštvo jer su skupštine bile česte, a seljak nije mogao svaki čas od posla u grad na skupštinu. Demokratski sustav nije poštudio Atenjane ni od tiranije. Tijekom 6. stoljeća pr. Kr. gradom su vladali Pizistrat i njegovi sinovi kao tirani, vladali su samovoljno i nasilnički.</i> (Izvor: Velike civilizacije svijeta; EXTRADE d.o.o. Rijeka, 2000., str. 223) U tekstu podvuci koji su sve nedostatci atenske demokracije. Završni dio Izlazna kartica Odredi točnost navedenih tvrdnji. Ukoliko misliš da je tvrdnja netočna, objasni zašto. Vladavina malog povlaštenog društvenog sloja je aristokracija. Vladavina u kojoj sudjeluju svi članovi zajednice (naroda) je demokracija. Aristokracija je bila u Ateni, a demokracija u Sparti. Aristokracija se u grčkim polisima pojavila prije nego demokracija. Žene u atenskoj demokraciji nemaju pravo glasa. Seljaci su u atenskoj demokraciji redovito sudjelovali u radu demokratske skupštine. I u demokraciji se može dogoditi da na vlast dođe neki nasilnik koji vlada samovoljno. Vrhunac atenske demokracije bio je za vrijeme Perikla koji je vodio Atenu u 6. stoljeću pr. Kr.
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	Vrednovanje za učenje: Razinu usvojenosti ishoda učitelj će provjeriti tako što će učenici riješiti Izlaznu karticu. Na kartici se nalazi 8 tvrdnji. Učenik treba odrediti točnost ili netočnost tvrdnji. Ukoliko su tvrdnje netočne, učenik treba napisati što je netočno u toj tvrdnji. Ukoliko je potrebno dodatno pojašnjenje učenici mogu jedan drugima nadopuniti odgovor, a po potrebi i učitelj. <u>Na izlaznoj kartici nalaze se sljedeća pitanja:</u> Odredi točnost navedenih tvrdnji. Ukoliko misliš da je tvrdnja netočna, objasni zašto. Vladavina malog povlaštenog društvenog sloja je aristokracija. Vladavina u kojoj sudjeluju svi članovi zajednice (naroda) je demokracija. Aristokracija je bila u Ateni, a demokracija u Sparti. Aristokracija se u grčkim polisima pojavila prije nego demokracija. Žene u atenskoj demokraciji nemaju pravo glasa. Seljaci su u atenskoj demokraciji redovito sudjelovali u radu demokratske skupštine. I u demokraciji se može dogoditi da na vlast dođe neki nasilnik koji vlada samovoljno. Vrhunac atenske demokracije bio je za vrijeme Perikla koji je vodio Atenu u 6. stoljeću pr. Kr.

Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	Zadatak za poticanje kritičkog razmišljanja: Učenik će analizirati dva različita teksta o atenskoj demokraciji. Učenik se treba kritički odnositi prema oba teksta i prepoznati prednosti i nedostatke atenske demokracije. Učenik treba u prvom tekstu pronaći i podvući koje su sve prednosti atenske demokracije i zašto su Atenjani bili ponosni na nju. Učenik treba u drugom tekstu pronaći i podvući koji su nedostatci atenske demokracije.
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	osr A.2.3. Razvija osobne potencijale osr A.2.4. Razvija radne navike osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_157.html uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. uku C.2.4. Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenju i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju. uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju sa drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremam je zatražiti i ponuditi pomoć. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html goo B 2.1. Obrazlaže svoje ideje i stajališta važna za odlučivanje poštujući mišljenja drugih. goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_217.html ikt C 2. 4. Učenik uz pomoć učitelja odgovorno upravlja prikupljenim informacijama. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html Hrvatski jezik OŠ HJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta u cjelini. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html Informatika A.5.1

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obvezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

	Učenik pronalazi i vrednuje informacije. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Hrvatski jezik OŠ HJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta u cjelini. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html Informatika A.5.1 Učenik pronalazi i vrednuje informacije. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	Učenik s teškoćama će dobiti manje tekstove koje treba analizirati i odgovoriti na pitanja. <i>Vladavina malog društvenog sloja najboljih i najuglednijih ljudi je aristokracija. Aristokracija se razvila u grčkom polisu Sparta. U Ateni se razvila demokracija. To je vladavina u kojoj sudjeluju svi članovi nekog naroda. Nažalost, žene, siromasi i robovi bili su isključeni iz ove atenske demokracije. Također, u skupštinama se rijetko viđalo seljaštvo jer su skupštine bile česte, a seljak nije mogao svaki čas od posla u grad na skupštinu.</i> Što je aristokracija? Što je demokracija? U kojem grčkom polisu je bila aristokracija, a u kojem demokracija? Tko ipak nije imao pravo glasa u Ateni? Ishod ove aktivnosti je da učenik razlikuje aristokraciju i demokraciju.
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Daroviti učenici će dobiti zadatak da istraže pojmove tiranija i timokracija te ih objasne ostatku razreda. Pojmovi se spominju u tekstu o atenskoj demokraciji. Učenici mogu koristiti Internet ili enciklopedije. Poveznice na Internet su http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61353 za timokraciju te http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61418 za tiraniju. Ishod ove aktivnosti je da učenik objašnjava pojmove timokracija i tiranija.
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	

Poveznice na multimedijalne i interaktivne sadržaje	http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=3830 http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=14516 http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61353 http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61418 <i>Multimedijalni ili interaktivni sadržaji nisu autorsko djelo autora Metodičke preporuke, ali su dostupni pod Creative Commons licencijom Imenovanje Nekomercijalno Dijeli pod istim uvjetima CC BYNC-SA 4.0.</i>
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	Velike civilizacije svijeta; EXTRADE d.o.o. Rijeka, 2000. Povijesna čitanka, Marija Vrbelić, Mirko Žeželj, Školska knjiga – Zagreb 1971.